

Lekcja

Temat: Demokracja szlachecka

1. Pochodzenia szlachty – szlachta wywodziła się od średniowiecznych rycerzy, którzy w czasach nowożytnych przestali stanowić główną siłę zbrojną w państwie na rzecz prowadzenia swoich majątków ziemskich
2. Stan szlachecki w Polsce
 - a. Najbardziej uprzywilejowany
 - b. Równy względem prawa
 - c. Do 10 procent ogółu społeczeństwa
 - d. Herb, szabla, strój – zewnętrzne oznaki stanu szlacheckiego
3. Przywileje szlacheckie – uprawnienia szlachty, nadawane jej przez władców w zamian za poparcie w różnych sprawach. Dzięki przywilejom szlachta z czasem uzyskała największy wpływ na sprawy państwowe.
4. Przykładowe przywileje szlacheckie i obowiązki
 - a. Zwolnienie z większości podatków
 - b. Wyrażanie zgody na udział w wojnie
 - c. Wyrażanie zgody na nakładanie nowych podatków
 - d. Król bez zgody szlachty nie mógł wprowadzać żadnych nowych praw obowiązujących w państwie (konstytucja Nihil novi, 1505 r.)
 - e. Obowiązek obrony kraju w razie zagrożenia (udział w pospolitym ruszeniu)
5. Demokracja szlachecka – ustrój polityczny Polski czasów nowożytnych, według którego szlachta posiadała największy wpływ na sprawy państwa.
6. Organy władzy szlacheckiej
 - a. Sejm walny
 - b. Sejmiki ziemskie
7. Sejm walny
 - a. Skład (trzy stany sejmujące)
 - Król – zwoływał sejm i prowadził obrady senatu
 - Senat – dostojnicy świeccy i duchowni (dawna rada królewska)
 - Izba poselska – przedstawiciele szlachty wybierani na sejmikach ziemskich
 - b. Zwoływany przez króla przynajmniej raz na dwa lata na okres sześciu tygodni
 - c. Uprawnienia
 - Uchwalanie praw
 - Polityka zagraniczna
 - Uchwalanie podatków
 - d. Jednomyślność – zasada, według której sejm podejmował wszystkie decyzje
8. Sejmiki ziemskie – organy władzy szlacheckiej, które decydowały o sprawach lokalnych i wybierały posłów na sejm walny
9. Podział szlachty pod względem majątkowym
 - a. Magnaci
 - b. Szlachta średnia
 - c. Szlachta zagrodowa (zaściankowa)
 - d. Gołota szlachecka